

GELECEĞİN BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİ SPORDA KADININ YERİNİ NASIL TANIMLIYOR?

Nurgül ÖZDEMİR¹

¹ Adnan Menderes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Geliş Tarihi: 23.05.2017

Kabul Tarihi: 17.04.2018

Bu çalışmada geleceğin beden eğitimi öğretmenlerinin sporda kadının yerine ilişkin bakış açılarının belirlenmesine çalışılmıştır. Çalışma nitel araştırma yaklaşımı ile yapılmıştır. Bu çerçevede katılımcıların araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar üzerinden betimsel bir içerik çözümlemesi uygulanmıştır. Çalışmanın verileri Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören 115 öğrenci ile görüşme yapılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda beden eğitimi öğretmeni adaylarının sporda kadının yerine ilişkin tanımlamalarının iki cins bakımından da eşit bir temelde değil de başarı, güç, cinsiyet algısı gibi boyutlarda kadına yönelik ayrımcı ve cinsiyetçi temelde şekillendiği gözlemlenmiştir. Araştırmada ayrıca, toplumda yaygın bir kanı olan "sporun erkeklere ait bir alan olduğu" na ilişkin düşüncenin hem kadın hem de erkek öğretmen adayları tarafından örtük bir kabul gördüğü de saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Spor, Cinsiyet Ayrımcılığı, Beden Eğitimi Öğretmeni Adayları

PHYSICAL EDUCATION TEACHERS OF THE FUTURE DESCRIBE WHAT IS THE ROLE OF WOMEN IN SPORT

In this study of the future of physical education teachers perspectives regarding the place of women in sports has been studied to determine. The study was conducted with qualitative research approach. In this context, the participants prepared for the purposes of the survey responses to open-ended questions on a descriptive content analysis was applied. Data of the research were collected at the Department of Physical Education and Sports Education through interviews with 115 students. The results of research were showed that the physical education teacher candidates describe place in the sport of women rather than the identification of the two sexes in terms on an equal basis but also success, power, gender perception in sizes like women discriminatory and sexist basically formed. The research also revealed a widespread belief in the community that "sport is an area that belongs to men" s thinking by both women and men teacher candidates as an implicit acceptance was also determined.

Keywords: Woman, Sport, Gender Discrimination, Physical Education Teacher Candidates

GİRİŞ

Toplumda kadının yerini belirleyen en önemli kriterlerden biri kadının toplumdaki statüsüdür. Toplumların kalkınmasında bireylerin statülerinin yüksek olması önem taşır. Ancak kadınların toplum içindeki yeri, zamana ve içinde bulunulan topluma göre farklılık göstermektedir. Ülkelerin toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamadaki başarısını belirlerken üç temel noktaya dikkat etmek gereklidir (Tuskan,2012);

- Kadın ve erkeğin yaşam süreleri
- Yetişkin kadın ve erkek okur-yazarlık oranları
- Kadın ve erkeklerin okullaşma oranları

Toplumsal cinsiyet eşitliğini güçlendirme endeksinin ise aşağıda tanımlanan kriterler belirlemektedir (Tuskan,2012);

- Parlamentodaki kadın oranı
- Karar mekanizmalarındaki kadın oranı
- Mesleki ve teknik işlerde çalışan kadın oranı

Toplumsal cinsiyet kişinin kültürel, toplumsal rolü, ruhsal-içsel tanımlanması ve onların temsil edilmesi anlamında kullanılmaktadır. Cinsiyeti doğa belirlerken toplumsal cinsiyeti kültür belirlemektedir (Tuskan,2012) Toplumsal cinsiyet, derin ve çok yönlü bir etkiye sahip ve aynı zaman da bireylerin toplumsal ilişkilerini belirleyen toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını içeren bir sınıflamadır. Bu toplumsal sınıflama içinde her toplumda tanımlanmış kadına ve erkeğe ait davranış kalıpları ve işler vardır.

Bir cinsiyete özgü tanımlanmış bu davranışlar ve işler gerek aile içindeki doğal eğiticiler yoluyla gerekse eğitim kurumlarında örtük biçimde bireye öğretilir. Bu durum öyle kendiliğinden gerçekleşir ki kadın ve erkek kendine ait roller, görevler ve aynı zamanda bireyin kendi cinsiyeti için tanımlanmış özgürlük ve sınırlılık alanları birey tarafından benimsenir, davranış olarak sergilenir yani içselleştirilir.

Her toplumda belirli tutumlar, davranışlar ve ilgiler herhangi bir cinsiyetle birleştirilir ve o cinsiyete uygun olarak kabul edilir. Böylece toplumsal cinsiyet, bir kalıp yargı biçimini de yansıtır (Pearson, Turner ve Mancillas, 1991).

Messner (1992)'e göre spor saldırgan ve baskın geleneksel cinsiyetçi kalıp yargıları olan erkekler tarafından şekillendirilmiş toplumsal bir kurumdur.

Birçok insan genellikle sporun erkeksi bir aktivite olduğunu ve yine birçok sporun erkeksi davranışlar gerektirdiğini düşünmektedir. Bu durumda kendimize şu soruyu sormalıyız. Tipik spor davranışları maskülen midir ya da spordaki farklılıkları feminen davranışlar mı yaratır (Gill, 1986)?

Spor alanında kız ve erkek çocukların farklı deneyimlerini anlayabilmemizde, toplumda kadının ve erkeğin rollerine ilişkin yaygın inanç ve değerler bize ipuçları sunarlar. Örneğin, kız çocuklarının kendilerini sporda yeterli görmemeleri, erkek çocuklarının sporla daha ilgili olduğu düşüncesi, bazı sporların kız çocuklarına ve kadınlara uygun görülmemesi ve genel olarak sporun erkek çocuklarına daha uygun görülmesi gibi nedenlerle kız çocukları spora katılımında bazı problemler yaşarlar.(Spor Genel Müdürlüğü'nün 2017 yılı verilerine göre Türkiye geneli toplam faal kadın sporcu sayısı 1.484.780; erkek sporcu sayısı 3.393.676 dır (SGM.gov.tr.) Futbolun erkek aktivitesi olarak

değerlendirilmesi, futbola ilgisi olan erkek çocuklarıyla birlikte futbol oynayan bir kız çocuğunun diğer kız ve erkek çocukları tarafından dışlanmasına ve dalga geçilmesine neden olabilmektedir (Koca, Arslan,2010). Toplumda kadınlar için sunulan fiziksel aktivite olanaklarının sınırlı olmasına paralel biçimde kız çocuklarının beden eğitimi derslerine katılımında da erkek çocuklarına göre (beden eğitim dersi programı; öğretmenlerin, ebeveynlerin tutumu ya da kız öğrencilerin olumsuz beden eğitimi dersi deneyimleri gibi nedenlerle) sınırlı bir durum vardır (Solmon, 2014). Sunulan fiziksel aktivite olanaklarının sınırlılığının yanı sıra, kadınlar spor alanlarının kullanımı konusunda da erkeklere göre dezavantajlı konumdadır. Örneğin halı sahalar çoğunlukla erkeklerin spor aktivitelerine ev sahipliği etmektedir. Bu çerçevede eğitim sürecinde öğretmenler gerek sınıf yönetimi süreçlerinde disiplin anlayışlarıyla, gerek değerlendirme yaklaşımlarıyla gerekse öğrencilerinden beklentileriyle toplumda yaygın cinsiyetçi kültürel kodların taşıyıcısı olarak kabul edilebilirler. Öğretmenlerin cinsiyetçi tutumları genel olarak oturma düzeni, kız ve erkek öğrencilerin ilişkilerine müdahale, sınıf içi çeşitli görevlerin dağıtımı gibi konularda görülebilirken, beden eğitimi dersi gibi spesifik öğretim alanlarında da, farklı spor branşlarında kızlara ya da erkeklere yönelik bir ayırım yapma biçiminde de kendini gösterir. Örneğin beden eğitimi dersinde kızların voleybol erkeklerin futbol, basketbol gibi branşlara örtük bir biçimde yöneltmesi bu duruma iyi bir örnek oluşturur. Bu nedenle beden eğitimi dersi eğitim süreci içinde cinsiyetçiliğin en net olarak gözleendiği derslerden biri olarak karşımıza çıkar.

Bu çalışmada geleceğin beden eğitim öğretmenlerinin hem kızların hem de erkeklerin spor yaşamlarında adaletsiz ve görünmez engeller yaratabilecek olan toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde şu sorulara yanıt aranmıştır;

1. Toplum kadınların spor yapmasını yeterli düzeyde destekliyor mu?
2. Sporda branş seçiminde cinsiyet belirleyici olmalı mıdır?
3. Kız öğrencilerinizi dayanıklılık ve güç gerektiren spor branşlarına yöneltir misin?
4. Sporda kadınlar erkekler kadar başarılı olabilir mi?
5. Kadınların sporda giydiği kıyafetler onların cinsel obje olarak algılanmasına sebep olabilir mi?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Toplumsal cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceler ve tutumlar, toplumda açıkça ifade edilmeyen daha çok ipuçları gözlenebilecek bir konudur. Bu nedenle araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Böylelikle bu konuda hissedilen sorunun örtük kalan yönlerinin ortaya konulmasına çalışılmıştır.

Bu araştırmada nitel araştırma yönteminin tekniklerinden olan görüşme tekniği ile verilere ulaşılmıştır. Araştırmada katılımcıların araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanmış açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar betimsel analiz ve içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Çalışmanın bulguları, katılımcıların verdikleri yanıtlarla sınırlıdır, dolayısıyla nitel araştırmada amaç genelleme yapmak değil, katılımcıların yanıtlarındaki ortaklık ve farklılıkları keşfetmek, yorumlamaktır (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 1999).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan soruların anlaşılabilirliği, işlerliği uzman görüşü alınarak ve ön uygulama yapılarak kontrol edilmiştir. Sorular katılımcılarla yapılan görüşmede kendilerine yazılı olarak verilmiş, ihtiyaç duyduklarında gerekli açıklama yapılmıştır. Cevaplar araştırmacı tarafından kaydedilmiştir. Katılımcıların sorulara özgür bir biçimde cevap verebilmeleri için kimlik bilgileri istenmemiştir.

Araştırmanın verileri Adnan Menderes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programının 1.,2.,3.,4. sınıflarına devam eden, yaşları 18-27 arasında değişen 47 kız, 68 erkek olmak üzere toplam 115 gönüllü öğretmen adayından toplanmıştır. 2013-2014 eğitim öğretim yılı bahar döneminde yapılan bu araştırmanın verilerinin toplanması sürecinde, katılımcıların düşüncelerini özgürce ifade edebilmelerine yönelik olarak görüşme sırasında hiçbir müdahalede bulunulmamıştır. Katılımcıların sorularına da aynı anlamı çağrıştıracak biçimde, aynı sözcüklerle cevap verilmeye çalışılmıştır. Katılımcılardan elde edilen cevaplar çözümlendiğinde 120 sayfa veri elde edilmiştir.

Araştırmanın amaçlarına uygun olarak daha önceden belirlenmiş kategoriler çerçevesinde araştırmada yanıt aranan sorulara katılımcıların verdik-

leri cevaplar düzenlenmiş, tematik kodlama yapılmış, betimlenmiş, yorumlanmış ve değerlendirilmiştir. Tematik kodlamalar nitel araştırma konusunda uzman başka bir araştırmacı tarafından da yapılmış ve iki kodlama arasındaki ilişkiye bakılarak kodlamalar arası tutarlılık incelenmiş böylece içerik analizi güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Kodlamalar arası ilişki yeterli düzeyde bulunmuştur. Araştırmada katılımcıların özgün ifadelerine de yer verilerek konuyla ilgili betimsel bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Alıntı seçimi yapılırken çarpıcılık (farklı görüş), açıklayıcılık (temaya uygunluk), çeşitlilik ve uç örnekler ölçütleri dikkate alınmıştır (Ünver, Bümen ve Başbay, 2010).

BULGULAR

1. Toplum Kadınların Spor Yapmasını Destekliyor mu? sorusuna ilişkin görüşler;

Öğretmen adayları “Toplum kadınların spor yapmasını yeterince destekliyor mu?” sorusuna erkek katılımcıların 45’i (%66 sı), kadın katılımcıların ise 14’ü (%30’u) evet cevabını vermişlerdir. Sorunun artalanının incelenmesine yönelik olarak sorulara erkek katılımcılar “*Artık toplumda spor yapmaları için kızlara erkeklerden daha çok fırsat sunuluyor.*”, “*Kız kardeşimi ailem her konuda benden daha çok destekliyor.*” gibi betimlemeler yapmışlardır.

Kadın katılımcılarda ise aksine bir durum söz konudur. Kadınların daha çok “*Ne yazık ki hem ailemden hem de çevremden sporu bırakmamla ilgili uyarılar alıyorum. Sanıyorum bütün spor yapan kadınlar aynı şeyi yaşıyorlardır.*”, “*Toplum kızların spor yapmaması için elinden geleni yapıyor.*”, “*Kızlar sporda başarılı olamazsa spor yapmalarına asla destek olunmaz*” gibi betimlemeler yaptıkları görülmüştür.

2. Branş Seçiminde Cinsiyet Belirleyici Olmalı mıdır? sorusuna ilişkin görüşler;

“Sporda branş seçiminde cinsiyet belirleyici olmalı mıdır? araştırmada katılımcılara yöneltilen bir diğer sorudur. Erkek katılımcıların 54’ü (%79’u), kadın katılımcıların 22’si (%32’si) bu soruya evet yanıtını vermişlerdir. Katılımcıların özgün ifadeleri incelendiğinde kadın katılımcıların “*Kızlar kendilerine uygun branşları tercih etmelidir...*”, “*Bazı branşlar erkeklere, bazı branşlar kızlara yakışmıyor.*” gibi betimlemeler yaptıkları;

erkek katılımcıların ise “Kızlar fiziksel olarak zayıf oldukları için erkeklerin yaptığı birçok branşı yapamazlar.”, “Kızlar fiziki yapılarına uygun branşlara yönlendirilmelidirler.” gibi ifadeler kullandıkları görülmüştür.

3. Kız Öğrencilerinizi Dayanıklılık ve Güç Gerektiren Spor Branşlarına Yöneltilir misin? sorusuna ilişkin görüşler;

“Kız öğrencilerinizi dayanıklılık ve güç gerektiren spor branşlarına yönlendirir misiniz?” sorusu katılımcılara yöneltilindiğinde kadın katılımcıların 36’sı (%77 si), erkek katılımcıların 62’si (%91’i) hayır yöneltilmem cevabını vermişlerdir. Katılımcıların soruyla ilgili özgün görüşleri incelendiğinde kadınların “Bazı branşları yapan kız sporcular erkek gibi oluyor”, “Kız öğrencilerimi fiziki ve anatomik yapılarına uygun olmayan erkek branşlarına yönlendirmem, bunu aileler de istemez.” gibi ifadeler kullandıkları; erkek katılımcıların ise “Güç gerektiren branşlarda kızlar eksik kalırlar.”, “Kızlar fiziksel olarak yetersiz oldukları için yönlentmem.” “Kızların fiziki yapılarının uygun olmaması nedeniyle bu branşlarda dopinge yöneliyorlar, bu onların yapılarını bozuyor, kız gibi görünmüyorlar. Bu nedenle kız öğrencilerimi bu branşlara yönlentmem.”, “Fiziki olarak kızlar zayıf ve narindir. Bu yüzden erkeklere özel branşları yapamazlar.” betimlemeler yaptıkları görülmüştür.

4. Sporda Kadınlar Erkekler Gibi Başarılı Olabilirler mi? sorusuna ilişkin görüşler;

“Sporda kadınlar erkekler gibi başarılı olabilirler mi?” sorusu katılımcılara yöneltilindiğinde kadın katılımcıların 29’u (%61’i), erkek katılımcıların 18’i (%26’sı) evet cevabını vermişlerdir. Katılımcıların soruyla ilgili özgün görüşleri incelendiğinde kadın katılımcıların “Erkekler başarılı olabiliyorlarsa kadınlar da başarılı olabilirler.”, “Eğer yeterince fırsat sunulursa kadınlar da erkekler kadar başarılı olabilirler”, “Yeterince çalıştıktan sonra başarılı olabilirler.” gibi özgün ifadeler kullandıkları; erkek katılımcıların ise “Sporda güç ve dayanıklılık çok önemlidir. Kadınlar ne kadar çalıştırlarsa çalışsınlar erkekler kadar başarılı olamazlar.”, “Kadınlar kendi aralarında yarıştıkları için kadınlar arasında başarılı olabilirler.”, “Güç gerektiren branşlarda başarılı olamazlar.”, “Anatomik yapılarından dolayı olamazlar.”, “Yaratılışları gereği olamazlar” gibi betimlemeler yaptıkları gözlenmiştir.

5. Kadınların Sporda Giydiği Kıyafetler Onların Cinsel Obje Olarak Algılanmasına Sebep Olabilir mi? sorusuna ilişkin görüşler;

“Kadınların sporda giydiği kıyafetler onların cinsel obje olarak algılanmasına sebep olabilir mi?” sorusuna kadın katılımcıların 19’u (%40’ı), erkek katılımcıların 54’ü (%79’u) evet cevabını vermişlerdir. Kadın katılımcıların özgün ifadeleri incelendiğinde “Bazı branşlarda kadınların kıyafetleri çok ilgi çekici oluyor.”, “Basında kadınların kıyafetleri branşlarındaki başarılarından daha çok ön plana çıkarılıyor.” gibi betimlemeler yaptıkları, erkek katılımcıların ise “Kadınlar bazı branşlarda kıyafetleri ile ilgi çekiyorlar.”, Kadınların kıyafetleri sportif performanslarından daha çok ilgi çekiyor.”, “Kadın sporcularla ilgili haberlerin manşetleri ve fotoğraflarında topluma sunulan algının, kadın sporcuların kıyafetlerinin böyle algılanmasına neden olduğunu düşünüyorum.” gibi betimlemelerle düşüncelerin ifade ettikleri gözlenmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Toplumun bütün toplumsal alanlarında görülen eşitsizliklerde olduğu gibi toplumsal cinsiyet eşitsizliği de toplumda her iki cins tarafından da yaygın bir şekilde ifade edildiği gibi kadın ya da erkek cinsiyetinde ait bir sorun değil toplumun bütününe ait bir demokratikleşme sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim Bora ve Üstün (2005) 72 katılımcı ile yaptıkları çalışmalarında genç kadın ve erkeklerin toplumdaki cinsiyet eşitsizliklerini toplumun kültürel yapısıyla, dini figürlerle, eğitimsizlikle ilişkilendirerek açıkladıkları ve bu durumu doğal bir sonuç olarak algıladıklarını bulmuşlardır.

Hem fonksiyonalist hem de çatışmacı spor kuramlarına göre, spora katılım özellikle genç kadınlar için onların bilimdeki başarılarını arttıracak pozitif bir etkiye sahiptir (Hanson, Kraus, 1998) Buna karşın kadınlar gerek sporcu gerekse izleyici olarak spora katılma konusunda erkeklerle eşit olanaklara sahip olmadığı görülmektedir. Sümertaş’a (2011) göre spor kurumlarında da kadınların gerek yönetici konumunda gerekse diğer konumlarda yer alma sıklığı yeterince düşüktür. Bunun nedenleri arasında; kadınların yüksek kariyer hedeflerinin olmaması, aile sorumlulukları gibi maddeler yer almaktadır. Aynı şekilde spor kurumlarında çok fazla toplumsal cinsiyet üzerine yapılan çalışmalara rastlanmasa da; sonuçlar spor kurumlarında da

toplumsal cinsiyet ayrımı olduğunu gözler önüne sermektedir.

Sporun tarihsel kökenlerine inildiğinde Eski Yunan'da kadınların spor yapmasını engelleyen anlayış, tarih içinde ne kadar değişse de günümüzde sporda erkek egemen bir yapı olduğu tartışılmaz bir gerçekliktir. Kadınların spor içindeki yeri, hem bedensel engellerden, hem de kültürel gerilikten ötürü hep engellere karşı mücadeleyle edinilmiş bir yerdir ve bu özel mücadele tarih boyunca devam etmiştir (Aslanoğlu, 2005).

'Sporda iyi olmak', eril kimliğin inşasında kullanılan çok güçlü bir sembolik motiftir; erkek öğrencilerin hem okuldaki popülerliğini sağlar, hem de 'kız gibi çocuk' etiketinden onları korur (Francis, 2010). Spora ilişkin bu bakış açısının oluşmasında beden eğitimi dersleri de belirleyici unsurlardan biridir. Beden eğitimi dersleri, öğrencilerin hem toplumsal cinsiyet kimliklerinin yeniden üretimi, hem de bu kimliklerin karmaşık ve çok biçimli taraflarının ortaya çıkması bağlamında özel bir yere sahiptir.

Beden eğitimi derslerindeki etkinlikler ve uygulamalar, hem kadın hem de erkek öğretmenlerin hegemonik eril önyargıları ve cinsiyetçiliği pekiştirdikleri bir alandır (Parker ve Curtner ve Smith, 2011). Nitekim beden eğitimi derslerinin, eğitim sürecinde örtük cinsiyetçiliğin en çarpıcı örneklerinin ortaya çıktığı ve öğretmenler, öğrenciler, veliler tarafından kanıksanmış bir biçimde kendini gösterdiği bir öğretim alanı olduğu söylenebilir. Beden eğitimi derslerinde yapılan etkinliklerle kızlar kendiliğinde sporun içinde önemsizleştirilmekte ve kenara itilmektedir. Örneğin beden eğitimi dersinde erkeler futbol ya da basketbol vb. oynamak için bizzat öğretmen tarafından yönlendirilirken tüm spor alanı gizli bir biçimde erkek öğrencilere tahsis edilmekte kız öğrencilerin erkeklerden kalan alanlarda ip veya bir topa kendi aralarında basit oyunlar oynamaları için yönlendirilmeleri çok rastlanan beden eğitimi dersi deneyimleri arasında sayılabilir.

Bu doğrultuda geleceğin beden eğitim öğretmenlerinin bakış açılarını betimlemenin toplumda sporda kadınların kendilerine yer bulabilmeleri anlamında oldukça önemli bir etki yaratabileceği söylenebilir.

Bu çerçevede sporda açık ve örtük biçimde yaşanan cinsiyet ayrımcılığının beden eğitimi öğret-

men adayları tarafından nasıl betimlendiğinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmada erkek öğretmen adayları sporda kadınların toplum tarafından yeterince desteklendiğini ifade ederken, kadın öğretmen adayları kendi deneyimledikleri yaşantıların da etkisi ile toplum tarafından sporda kadınlara yeterince destek sunulmadığını ifade etmişlerdir. Kadın katılımcılar toplumda kadınlara başarı koşullu bir desteğin sunulduğunu belirtmiş olmaları da dikkat çekicidir. Bu durum sporda kadının ağır bir yük altında var olmaya çalıştığının önemli bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Hem kadın hem de erkek öğretmen adayların branş seçiminde cinsiyetin belirleyici rolüne ilişkin bakış açısına; kaslı ve atletik bir yapının erkeği, zarif ve estetik bir yapının kadını tanımladığı düşüncenin egemen olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının zihninde spor branşlarının kadınlara ve erkeklere ait olarak ayrıldığı; erkeğe ait branşlarda kadınların var olmasının onların kadınsılığını tehlikeye sokan problemlerle bir durum olarak kabul edildiği görülmüştür.

Araştırmada bağlantılı olarak sunulan bir başka soruda da bulgular paraleldir. Öğretmen adayları tarafından güç ve dayanıklılık gerektiren branşların erkeklere özgü tanımlanmış olması dolayısıyla bu branşlara kız öğrencilerin yönetilmesi konusunda önemli çekincelerin olduğu gözlenmiştir.

Kadın öğretmen adaylarının sporda kadının başarısını çaba ve performans odaklı tanımlamasına karşın erkek öğretmen adaylarının güç ve dayanıklılık odaklı tanımlaması ve kadının başarısını erkeğin başarısının yanında açıklayarak değersizleştirilmesi, başarıyı yaratılışla ilişkili açıklaması araştırmada dikkat çeken bir diğer bulgudur.

Öğretmen adaylarının cinsiyete dayalı kalıp önyargılara sahip olduklarına ilişkin bir diğer bulgu kadınların sporda giydikleri kıyafetlere ilişkin bakış açılarıdır. Medyanın topluma sunduğu; neyin dikkate değer olduğu ve toplumun neleri görmesi, duyması gerektiğine ilişkin davranışının sporda öğretmen adayları tarafından olduğu gibi kabul görmüş olmasının önemli bir bulgu olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak araştırmada geleceğin beden eğitimi öğretmenlerinin azımsanmayacak düzeyde toplumsal cinsiyetçi kalıp yargılara sahip oldukları ve gelecekte toplumda sporun inşasında üstlenecekleri rolleri bu perspektiften geliştirdikleri bir yaklaşımla ortaya koyacakları düşünüldüğünde

sporda var olan güç odaklı, erkek egemen yapının değişmesinde çok fazla yol alınmayacağı söylenebilir. Toplumdaki cinsiyetçi kalıp yargıların kırılmasında en önemli kamusal alanlardan biri olan sporun görevini gerektiği gibi yerine getirmesinde öğretmenlerin bakış açılarının değişmesi için öğretmen yetiştirme sisteminde konunun daha fazla yer bulması gerektiği söylenebilir.

KAYNAKLAR

1. **Arslanoğlu K.** (2005). Futbolun Psikiyatrisi. İstanbul: İthaki Yayınları.
2. **Bora, A. ve Üstun, İ.** (2005). Sıcak Aile Ortamı: Demokratikleşme Sürecinde Kadın ve Erkekler. İstanbul: TESEV Yayınları.
3. **Francis, B.** (2010). Re/theorising gender: Female masculinity and male femininity in the classroom? *Gender and Education*, 22(5), 477-490. 10 Mayıs 2014 tarihinde <http://dx.doi.org/10.1080/0142569970180403> adresinden alınmıştır.
4. **Gill, D.L.** (1986). Gender roles and sport behaviour. *Psychological Dynamics of sport*. Champaign; Human Kinetics
5. **Hanson, S.L., Kraus, R. S.** (1998) Woman, Sports and Science: Do Female Athletes Have an Advantage?, *Sociology of Education*, Vol. 71, No. 2
6. **Kaypakoğlu, S.** (2004). *Toplumsal Cinsiyet ve İletişim*. İstanbul: Naos Yayınları
7. **Koca, C.; Bulgu, N.** (2005), Spor ve Toplumsal Cinsiyet: Genel Bir Bakış, *Toplum ve Bilim Dergisi*
8. **Koca, C.** (2006) Beden Eğitimi ve Spor Alanında Toplumsal Cinsiyet İlişkileri, *Spor Bilimleri Dergisi*, Hacettepe Üniversitesi 17(2), 81-99
9. **Koca, C.; Arslan, B.** (2010) Kız Çocukları ve Futbol: Toplumsal Cinsiyet Yaklaşımı, TFF-FGD Futbol Eğitim Yayınları, Medyabank, I. Baskı, İstanbul
10. **Messner, M. A.** (1992) *Power at Play: Sports and the Problem of Masculinity*. Boston: Beacon Press.
11. **Mullan, R.** (2004), UNICEF, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi, Türkiye
12. **Parker, M. B. & Curtner-Smith, M. D.** (2011). Sport education: A panacea for hegemonic masculinity in physical education or more of the same? *Sport, Education and Society*, 17(4), 479-496. DOI: 10.1080/13573322.2011.608945
13. **Pearson, J. C.; Turner, L. H. & Mancillas, W. T.** (1991). *Gender and communication*. New York: Brown Publishers.
14. **Solmon, M. A.** (2014). Chapter Four-Physical Education, Sports, and Gender in Schools. *Advances in Child Development And Behavior*, Vol. 47
15. **Sümertaş, H.** (2011) Futbol Federasyonu'nda Çalışan Personelin Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarının ve Toplumsal Cinsiyet Rol Eğitimlerinin Belirlenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
16. **Tuskan, A.A.** (2012) Toplumsal Cinsiyet Toplumda Kadına Bıçılan Roller ve Çözümleri; *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*; <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2012-99-1179>; erişim tarihi; 20.02.2017
17. **Ünver, G., Bümen, N. T. ve Başbay, M.** (2010). Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Derslerine Öğretim Elemanı Bakışı: Ege Üniversitesi Örneği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 155 (35) <http://sgm.gsb.gov.tr/> Erişim tarihi: 12.05.201017